

«§ 14»

För-sig-Varandet är Den i sig bestämda Bestämningen. Det Bestämda Vara såsom all Bestämning. N. B. *All?* får icke Quantitativt fattas, utan, likasom förut Serie, såsom Qualitativ totalitet, = den högsta, djupaste definition.,

«§ 15»

Enheten är mångfald; d. ä: Den ena Bestämningen är all Bestämning, men sålunda process, fortgång i definitioner; hvarje definition en Bestämning. Nu är åter hvar och en definition så väl definitum som öfriga definitioner, har genom alla dessa sin betydelse. Derföre hvarje Definition samma För-sig-varande enhet, d. ä. alla innehålles i Alla.

Det Toma är definition såsom upphäfven *Annan* Bestämning, såsom en annan Bestämning, till hvilken Definitum icke hänför sig, d. ä. som icke är en för definitum annan.,

«§ 17 Anmärkning.»

Den gjorda utvecklingen kan fattas sålunda:

Hvad är Tanken? sig sjelf = *Är* = det Bestämningslösa = Intet. Men Intet *är*. Tanken = Öfvergång från Vara till Intet = Blifva. Tanken är Identitet af Vara och Intet — har ett prædicat en Bestämning. Men Subj(ectet), Tanken, är endast sitt prædicat, d. ä. är sjelfva Bestämningen, är Bestämt vara, Tillvaro = Enhet af Realitet och Negation. Finnes nu för vår betraktelse intet annat än Bestämningen? *Intet*. således Bestämningen och Intet, d. ä. tvenne Bestämningar, *A* och *B*. *A* är icke *B*. *B* föregår *A*, är ett Icke, ett icke *C*. *A* såsom icke *B* är ännu *C*, men *B* föregår *A*, således föregår äfven *C* och *A* är icke *C*. Derigenom är *A* först *A*, sedan icke *B*. sedan icke *C* o. s. v. (d. ä. Det röda förutsätter alla färger och är sjelf fortgång till ett allt närmare bestämdt rödt, i oändlighet ett Annat). Är således Bestämningen denna oändliga progress? Nej — *A* förutsätter redan sig sjelft för att blifva *A*; d. ä. *A* är Negation af *B*. *C*. först derigen(om) att dessa *äro*, d. ä. *äro* Negationer af *A*, som således före denna Negations-process är hvad det är, såsom blott *A* innehåller hela processen.,

«§ 22»

Den upphäfna discretion är det discreta såsom continuum, en Enhet; men continuiteten är delbarhet och genom dennas begränsning är talet ett Antal; t. ex. 5. delbarheten begränsad till 5 delar, och dessa 5 fattade såsom samma continuerliga Enhet Femman.,

206 TILL LECTIONER HÖST-TERMIN 1837

HUB, JVS handskriftssamling

M(ina) H(errar) »Det gifves blott ett sätt att studera Philosophi, hv(ä)lket också gäller allt verkligt studium, och detta är: att förvandla Vetandets gifna innehåll, minnesvetandet, till förnuftig insigt.» Ty detta är: att i sjelfva verket gifva medvetandet ett nytt, förnuftigt innehåll, i st. f. den tanklösa massa, som utgör minnesvetandet. Det är nämligen ingen svårighet vid att inse: att »allt vetandets innehåll är, hvad det är, endast genom det sätt, den form, hvaruti detsamma vetes. Allt vetande är bestämd tanke, ett i bestämda ord utsägligt *veta*, och hvarje ord innebär endast, hvad åter i andra bestämda ord om detsamma utsäges.» »Vetandet är

sålunda ett oändligt sammanhang inom hvarje tänkande Subject och sjelfva Subjectet är intet annat, än detta sitt vetande.» Då sig så förhåller, så består t. o. m. den anförda åtskilnaden mellan minnesvetande och förnuftigt vetande endast deri: »att det förra är ett i sig sammanhängande vetande såsom yttre tradition, gifven bildning, det sednare ett vetande, uti hvilket den tänkande vet, sig såsom fri Ande, hvilket S_{(ubj)ct}(e)t vet vara sin egen fria verksamhet.»

Det är derföre vid studium af Philosophin i sig sjelf likgiltigt, med hvilken dess del början göres, om man endast afser den vinst för bildningen genom detsamma står att skörda. Den enda regel, som för bestämmandet af denna början erbjuder sig, är yttre förhållandet af ålder, bildning o. s. v. »Hvarje utgångspunkt är en förutsättning och endast fortgången i utvecklingen af denna förutsättning kan utreda, att densamma är nödvändigt moment, att den sjelf tillhör denna fortgång, genom att å sin sida förutsätta densamma.» Detta är med andra ord: »människan är icke tänkande såsom en blott förmåga att tänka, möjlighet af tankar; hon kan icke abstrahera ifrån all bestämd tanke, emedan sjelfva denna abstraction är bestämning, utan hvarje moment af hennes vetande, hvilket hon gör till utgångspunkt, är ett bestämdt veta och, såsom sådant, godtyckligt.» Vid denna sakens beskaffenhet erbjuder likväl den utgångspunkt, Hegel i sin Logik valt, den friaste ståndpunkt, emedan densamma »är abstraction från all bestämning och, ehuru den såsom sådan utesluter och derigenom förutsätter bestämningen, likväl, genom sin inneboende betydelse: att icke förutsätta den ena eller andra, utan all bestämning, ur sig, i en af densamma sjelf gifven ordning, låter deducera all bestämning.» »Denna abstraction är sjelfva Ordet Abstraction, Abstraction i Allm_{(än)het}, och bestämningen såsom dess förutsättning är ordet bestämning — bestämning i allmänhet. Men Abstraction i allmänhet är det abstracta Jaget, det identiska *Jag är Jag*, icke fattadt såsom förmåga, möjlighet (ty ordet möjlighet uttrycker redan en Relation, hvad som kan blifva verkligt), utan såsom frånvaro af, frihet från all bestämning. Jaget, »Tanken, såsom den gifna, omedelbara och omedelbaraste verkligheten»». »Uti sjelfva denna början ligger den fordran, att densamma bör vara ett Veta, utan att vara bestämdt Veta (bestämd tanke, bestämdt ord).» »Det är sålunda en blott Interjection, och hvarje ord är dess uttryck. Ordet *Jag* eller *Tanken* har derföre, såsom betecknande denna början, ingen betydelse, fattas här icke såsom ett bestämdt ord, jemte andra, utan hänföres endast till sitt obestämda sjelf, utsäges blott *Vara.*»,

Såsom en tillämpning af hvad jag yttrat om Philosophins Studium, må det tillåtas mig förklara: att H_(errarna) af mig icke kunna vänta ett uppräknande af för nyfikenheten mer eller mindre lockande, så kallade, Resultater; ty hvarje steg på den bana vi vandra är Resultat, hvarje medel Ändamål. Likaså litet kan det fordras att våra gemensamma bemödanden skola inskränka sig till genomgåendet och förklaringen af ett visst, gifvet Examens-pensum; ty ett sådant på förhand utstakadt territorium för undersökningen betager densamma all frihet, all karakter af forskning och sannskyldigt studium. Likasom hvarje steg framåt sjelf är Resultat, så medför det i sig sin tillfredställelse. En slutpunkt finnes öfverallt likasom en början, endast med den skilnad att den förra är insedd och förmedlad, samt af Subjectet tillkämpad, dess fria verk, då deremot den sednare är omedelbart antagen och förutsatt.

Såsom handledning vågar jag erbjuda den af mig utgifna Framställning af H_(egels) Logik, jemte tillkännagifvande: att jag med H_{(errarne)s} samtycke icke är sinnad egna någon särskild uppmärksamhet åt den Inledning

densamma innehåller, utan endast, så vidt den egentliga Logiken dertill föranleder, söka genom det i Inledningen sagda upplysa och förtydliga denna.

Lect(ion) 2.

Jag hade sednast äran nämna att jag med förbigående af all vidare Inledning vore sinnad börja vår kurs med sjelfva Logikens utgångspunkt. Jag tager mig friheten till H(er)r(a)rnes uppmärksamhet recommendera

10 hufvudsumman af det vid vår sednaste sammankomst sagda.
1:o Att »Vetandet endast är Veta såsom bestämdt Veta, uttryckt i bestämda ord.

2:o Att detsamma endast såsom insigt i bestämningarnes inbördes sammanhang är förnuftigt.

3:o Att derföre hvarje bestämning kan anses såsom utgångspunkt emedan den leder till alla öfriga bestämningar och endast i dessa har sin förklaring.

(Anm.) Att hvarje förvärfvad kunskap hos Individen inflyter på hela dess kunskapsförråd, omskarar detta, och derigen(om) i sjelfva verket

20 icke blott låter oss på ett nytt sätt uppfatta det gamla utan gifven ny kunskap.
4:o || Att Hvarje utgångspunkt sålunda är en förutsättning och endast i sin utveckling kan rättfärdigas derigenom att sjelfva utvecklingen visar sig vara af början nödvändigt förutsatt.

Anm. Allt *Utveckladt* icke ett bestämda Oföränderligt Något utan öfvergår i utgöres af sjelfva Utvecklingen. t. ex. Ett Begrepp (enkigt) Kant) och dess definition.||

5:o Men då H(egel)s Logik börjar med *Abstractionen* har denna utgångspunkt framför andra den fördel: att densamma icke förutsätter någon viss bestämning för dess Definition, utan blott uttrycker frånvaron, negation af *all* bestämning.

T. ex. Ande = Frihet, Rätt = Obj(ectiv) Ande — o. s. v.

6:o Förmå vi väl på förhand inse att äfven *Abstractionen* är en bestämning. Men uti sjelfva dess betydelse (dess Begrepp) innehålles att densamma är utan allt prædicat, icke i en bestämning kan uttryckas. Den är Abstraction såsom Actus, det bestämningslösa ||Rena|| Jag'et, såsom negation af allt bestämdt Veta, utan allt bestämdt prædicat, endast på sig hänfördt. Den är sålunda Tanken i allmänhet, Jag'et fattadt för sig, såsom utan allt annat vetandets innehåll, än sig sjelf. (Se ||Log(ikens) Inledn(ing)

40 § 2, 3, 4 & 5.||)

Lect(ion) 3.

»Den rena Tanken är Tanken för sig fattad, utan afs(ende) på Subj(ect) och Obj(ect); d. ä. Tanken såsom hvarken product af en Tänkande, eller form för uppfattningen af ett gifvet föremål. Såsom sådan är »hvarje Tankens fortgång dess egen immanenta utveckling.» Att den tillika är vårt tänkandes betager densamma icke dess frihet och i-sig-beroende. Ty vårt Tänkande är såvida endast Eftertanke. Nemligen: »för att vara sannt

50

Tänka, Sanning, bör Eftertanken vara oberoende af all Subjectivitet, all godtycklighet och egenmäktighet.» Såsom sådan bör densamma »endast utveckla, hvad hvarje bestämd Tanke i sig innebär», och således bör »dess görande vara öfverensstämmande med (»vara samma process som») den rena Tankens egen immanenta utveckling.» (Se)

||Lect(ion) 4.

Se § 12., 13. — — 18. Inledn(ing)||

Lect(ion) 5.

Varandet i dess Allmänhet förbigås — Följer det omedelbara Varandet. N. B. Anm. med Annotat(ion).

Då vi nu återgå till Logikens början, åsidosätta vi all förklaring öfver hvad Logik är, äfvensom öfver dess, method. Vi erinre oss endast att det Förnuftiga Veta blifvit betecknad såsom ett veta uti hvilket det tänkande Subjectet för sig är fri Ande, d. ä. uti hvilket Vetandets Innehåll ifrån ett gifvet blifvit upphöjdt till en Subjectets fria insigt. Med ledning af § 18 i Inledn(ingen) kunna vi anticipationsvis fatta, hvaruti denna Tankens Frihet består. Men d. ä. klart att sanningen af denna uppfattning icke kan vetenskapligen utredas förr än den nämnda fria insigten blifvit vunnit. Logiken innefattar nu denna utredning och kan anses för en vetenskap om Tankens, Vetandets, natur, men icke blott formelt, utan den utreder tillika Vetandet såsom Innehåll, frambringar ett insedt förnuftigt Veta.

Varandets betydelse såsom Totalitet af Kategorier lemna vi tills vidare å sido — emedan detta likasom Logikens definition först under sjelfva utvecklingen framgår.

Varandets betydelse såsom utgångspunkt finnes i det redan sagda. Hvarje utgångspunkt är neml(ige)n en bestämd Tanke ett bestämt Veta. Men hvarje bestämt Veta är, såsom den första bestämningen, endast sig sjelf, och således all bestämning såsom utgångspunkt densamma — endast sig sjelf — d. ä. den Ena bestämningen skiljer sig icke ifrån den Andra, är derföre icke bestämning, endast *Är*, utan att vara ett bestämt Något. Detta utgör Varandets nödvändighet såsom *all Tankens början* d. ä. såsom den omedelbara (första) Tanken och dess definition är derföre § 1. (Sequ(itur) Not 2),

Lect(ion) 6.

Vi sade att Varande och Icke-Varande äro de 2:ne momenter, som utgöra all Vetandets utgångspunkt. »Det förra är Bestämningen, såsom det första, ursprungliga Veta, endast på sig hänförd och sålunda bestämningslöst Vara. Men denna dess bestämningslöshet är Negation af Bestämning, icke blott sålunda, att Varandet skulle utesluta en utom detsamma varande Bestämning, utan det är sjelf en upphäfven Bestämning, en Bestämning, som icke är bestämd, är sitt eget Icke Vara.» (Se N. B. 1. Log(iken).)

Lect(ion) 7.

För Tillvaron, det bestämda Vara, är icke det Rena Vara ett Utom, sålunda att detta skulle visat sig vara en falsk notion, i stället för hvilken vi tillgripit Bestämningen såsom en annan sannare början. Tvertom är det sjelfva det Rena Vara, hvilket i Bestämningen öfvergått, och för vår Eftertanke endast såsom Bestämning kunnat fixeras. Dess natur att vara Bestämning ligger i dess karakter af Bestämningslöshet emedan det sålunda negerar Bestämningen och sjelf såsom Negation är bestämt Vara. Blifva är uttrycket för denna öfvergång, det Bestämningslösa framgång i Bestämning. Tillvaron är derföre det Bestämningslösa såsom Bestämning och innehåller dettas 2:ne Momenter att vara det på sig hänfödda ||Reali-

tet|| och tillika vara Negation. Såsom Negation är Tillvaron, Bestämningen, Negation af det Bestämningslösa, ty detta har i Bestämningen negerat sig, öfvergått i sin Negation. Vara såsom Icke-Vara är Negation af Bestämningen (för oss), men just derigenom sjelf Bestämning, sin egen Negation.

Lect(ion) 8.

10 //Repetit(ion).

$$\begin{array}{c} | \\ \text{R} - \text{B} \quad | - (\text{C} = \text{A}) \\ \text{an} \quad \text{a} \quad \text{n} \quad \text{a} \quad \text{a} // \end{array}$$

Om vi något hastigare, än H(er)r(a)rne kanske önska, lemna mången punkt i vår kurs, må detta finna sitt rättfärdigande dels i den naturliga obenägenheten hos mig, att förklarande omtugga mina egna ord, dels i det absurda, att i allmänhet göra en framställning af en framställning, och upprepa detta i oändlighet. Den lärandes (discentens) möda blir derigenom ringa, men hans vinst deraf ännu oändligt mycket ringare; emedan hans egen eftertanke sålunda allt mera missaktas och quäfves. Förklaringen kan derföre icke sträcka sig längre, än till den punkt, uppå hvilken 20 åhöraren inser möjligheten af insigt och derigenom vetenskapens Intresse. Allt härutöfver upphäfver insigten, emedan det dödar Vetandets frihet. Jag kan derföre icke förmå mig att dröja, der jag intet annat har att säga än hvad H(er)rarna redan äga p(er) Vasenius & Comp.

Vi fortgå nu till betraktelsen af det Ändligas öfvergång i det Oändliga. Det Ändliga är den inom sig vexlande Bestämningen. Dess sanna Ändlighet är denna dess vexling, hvilken tillika såsom postulerad Serie är det Oändliga emot hvilket likasom hvarje punkt är ett obestäende och begränsadt, Ändligt. Redan notion Begränsning utmärker ett Ändligt, men 30 sjelfva Begränsningen, Negation, gör det Begränsade föränderligt, till en försvinnande Bestämning. Men äfven samma act af det Ändligas försvinnande är fortfarande, oändling process. Närmast fattas denna oändlighet såsom oändlig fortgång af Bestämningar utom den ena Bestämningen, det Ändliga, och är sålunda endast en postulerad Oändlighet.

Lect(ion) 9.

||Se fränsidan||

40 — Då likväl öfvergången till nästa moment, För-sig-Varandet, icke är bland de lättaste, och nödigt är att vi så noga som möjligt sammanhålla de punkter, till hvilka vår undersökning härtills sträckt sig, och söka inse deras ömsesidiga förhållande till hvarandra, skola vi försöka en combinerande öfverblick af desamma. Vi sammanfatta denna i följande Theser.

1:o Det Bestämningslösa Vara är Negation af Bestämning således sjelf Bestämdt och är såsom Bestämningslöshet endast en lemnad ståndpunkt, öfvergång, Blifva

2:o Det Bestämda Vara är Bestämdt såsom *uteslutande*. Ett Tillvarande. Dess Negativitet är detsamma såsom Negation af det Bestämningslösa, hvarigenom det äfven är Ett och det Bestämningslösa sjelf bestämdt ett Annat. 50

3:o Nu är det Ena och Andra, hvardera endast såsom Negation. A är icke B — således är B förut bestämdt; men det är endast sig sjelf d. ä. är = A före Negation; således Negerar A såsom Negation af B endast sig sjelf, sitt I-sig-Varande. A är vidare Negation af *all* annan Bestämning,

derföre fortgående process af Negationer.

//Eller: $A = \text{non } B, B = \text{non } C, C = \text{non } D$ etc. $\text{non } x - \text{Men } x = \text{non } A (= B, C, D) = \text{non } B (= A, C, D)$ o. s. v. D. ä. A, B, C, D äro alla förutsatta i x och negera i det samma sig sjelfva, sitt eget Vara.//

4:o Häri är gifvet: att hvarje Bestämning är *all* Bestämning, är i sig Bestämd såsom all Tankens process; att således Bestämningen är Bestämd genom att såsom sådan upphäffa sig öfvergå i en annan Bestämning. Bestämningen såsom all Bestämning är För-sig-Varande, och detta är Varandets Sanning såsom det på sig hänförda Bestämningslösa. (Se Not. § 9.) (N. B.) Anm. pag 36 & 37.)

10

Lect(ion) 10.

§ 16 Annot(ation) § 17 Annot(ation).

Repulsion och Attraction äro uttryck för För-sig-varandet såsom Actus. I sig af tvivelaktig plats och ringa consequens. De innehålla det sagda att Enheten, såsom En, är Mångfald, men i Mångfalden samma Enhet, samt att detta är samma Actus. För-sig-Varandet förutsätter skilda Bestämningar hvilkas Negation såsom skilda För-sig-varandet är. Men dessa äro Bestämningar genom att vara För-sig-Varanden, totalt bestämda förutsätta Upphäfnings-actus.

20

Lect(ion) 11.

§ 17. Exempel: Rena Vara. Tillvarande, Försig Varande. I detta för oss ett plus af Veta, men det är det Rena Varandets sanning, är Vara, således i detta i sjelfva verket innehållet — Vetandet i båda Qualitativt det samma. Eller: Allt veta, alla Tankens Bestämningar, äro såsom lefvande Tankar Alla i Alla; men den ena är en högre grad af utveckling, än den andra; och åter innehålles den högre i den lägre, förutsattes för dennas betydelse samt utvecklas ur densamma, och den lägre är i den högre, emedan denna är dess sanning, upptagen.

30

Derföre ett blott Quantitativt = Qualitativ Bestämningslöshet, men Bestämningslöshet genom att vara mångfald af upphäfna Bestämningar. Mångfalden genomgående Bestämningslöshet.

||Metoden är utveckling af innehållet och Innehållet är icke stationärt, utan utveckling, fortgång.||

Metoden	—	Vara	—	Tillvaro	—	För-sig-Var(ande)
		Bstlösh.	—	Bestämning	—	Bestämnlösh. = Bestämning
		Annat		Något		
		(Serie)				
		Oändlighet		Ändligh.		

40

Anm. till Rena Vara — anm. till Tillvaro.
(Lördags Collegium — Nästa Veckas.)

Lect(ion) 12.

Läran om den bestämda Quantiteten, Quantum har ingen svårighet. Att all Quantitet är bestämd är också icke svårt att inse. Uti öfvergången från en Quant(itet) till Quantum, är dettas skilnad från Quantiteten såsom discret svårast att inse. Vi kunde säga Quantiteten är *continuerlig*, är i den minsta punkt utsträckning, Storhet, Magnitudo d. ä. den är *delbar* ||har

50

längd, bredd, höjd||. Såsom delbar består den af delar, är discret, begränsad, *atom*. Men den är discret i oändlighet, atomen är det oändliga, hvarje den minsta punkt innehåller atomer, atomen är derföre continuelig, delbar. Såsom denna *Enhet* är Quantiteten *bestämd*. Ty den Rena Quantiteten är det Bestämningslösa, för Bestämning likgiltiga ||med sig lika Vara||; men har nu den bestämning att vara Enhet af Continuitet och discretion; d. ä. att vara begränsad, men upphäfva sin Gräns, och derigenom vara sjelfva den likgiltiga Bestämningen. N. B. Fattas Quantum såsom discret Quantitet, *atom*, upphäfver sig dess notion. Den är derföre continuiteten såsom discret eller tvertom. Det bestämda talet 5 är alla möjliga tal, en oändlig mångfald sammanhållen i detta tal fem.,

Lect(ion) 13.

Inntensiv. Vide Anm. § 25 in fine — Oändligh(et) § 27 in fine. Öfvergången till Måttet kan redan göras i betraktelsen af Graden, då denna såsom det Oändliga är Qualitativ. Ty hvad är Qualitet? Qualitet är omedelbart Bestämning = såsom ett med det Bestämda; och vidare Negation. Så är äfven Grad(e)n Negation af ett annat Quantum detta Negation af ett annat o. s. v. = progress i oändlighet. Men dessa föruts(atta) Bestämning(ar) äro i Talet upphäfvat Antal. t. ex. 5:te. $6 \times \frac{5}{6}$ o. s. v. sammanfalla med sjelfva Talet och detta är inom sig successivt alla Tal = För sig var(ande), d. ä. Bestämning(s) sås(om) all Bestämning. Men Quantitativt uttryckt är detta ett förhållande. I Potens förhållande är det Qualitativt Moment(et), att potensen hvilken af Roten bestämes sjelf bestämmer sin rot — alla Tal hafva sålunda en bestämd Enhet af hvilken de äro antal. Sålunda Det Röda i alla Nuanser Rödt men detta genom att vara (dessa Nuanser) Quantitet begränsad — annars Hvitt eller Svart.,

Lect(ion) 14.

Notion om Måttet är redan en öfvergång till uppfattning af det i Tingen väsendtliga. Den utgör derföre öfvergång, momentet till Väsendets notion. Men Måttet är ännu Derigenom en omedelbar notion en Varandets Bestämning, emedan det yttrycker ett Varandes natur, är en specifik Bestämning. Måttet är notion om Qualitetens och Quantitetens ömsesidiga förutsättning af hvarandra. Det heter vid öfvergången till Quantiteten: All Bestämning är likgiltig Quantitativ. Men utredningen af hvad Quantum, den likgiltiga Bestämningen, är, förer dertill att all Bestämning är genom denna likgiltighet, derigenom att den ena likgiltiga Bestämningen bestämmer den andra och af denna är bestämd. De förnämsta Punkter i denna öfvergång äro: Quantiteten är i hvarje *Direktion* ett continuum, i hvarje *andel* ett Antal och derigenom bestämdt Quantum. Detta är icke bestämdt genom att vara Antal; Antalet är likgiltigt, en mångfald af likgiltiga, derf(öre) yttre Quanta. Från dessa *skiljer sig* likväl det ena. Quantum är Intensivt, i en oändlig progress, — d. ä. likgiltigheten är upphäfvat. Men de oändliga Quanta förutsätta detta ena, alla förutsätta, bestämmas af alla = Sann oändlighet = Allas förhållande till alla. Omedelbart är detta ett förhållande emellan Quanta, ehuru för oss dess Qualitativa natur är synlig. I Potens Digniteten är detsamma ett Quantitativt uttryckt Qualitativt förhållande. Det innehåller å ena sidan att all Quantitet i sin sanning är Potens, å den andra att potensen är en Qualitativ Bestämning.

N. B. Måttets utveckling — Läran om Indifferensen.